

Brüssel, 28. aprill 2026
(OR. en)

8311/26

CULT 47

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	ELi kultuurivaldkonna töökava (2027-2030) – <i>Arvamuste vahetus</i>

Delegatsioonidele edastatakse lisas eespool nimetatud teemal koostatud eesistujariigi suunisdokument, pidades silmas nõukogu 12. mai 2026. aasta istungil (haridus, noored, kultuur ja sport) toimuvat arvamuste vahetust.

Suunisdokument

ELi kultuurivaldkonna töökava (2027–2030): arvamuste vahetus

Taust ja kontekst

Alates 2011. aastast on ELi kultuurivaldkonna töökavad (edaspidi „töökava(d)“) kujundanud kultuurivaldkonna mitmeaastaseid prioriteete, andes suuniseid liikmesriikide, nõukogu ja komisjoni vahel toimuvaks koostööks. Kuigi riiklik kultuuripoliitika kuulub jätkuvalt liikmesriikide vastutusvaldkonda, on töökavad mänginud olulist rolli selliste meetmete kavandamisel, millega toetatakse, koordineeritakse või täiendatakse riikide kultuuripoliitikat, samuti kultuuri- ja loomesektoritega seotud küsimuste käsitlemisel kogu Euroopa Liidus vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu alusel nõukogule antud rollile.

ELi töökavadega alustati 2007. aastal, mil võeti vastu esimene Euroopa kultuurivaldkonna tegevuskava. Kõnealune tegevuskava oli oluline verstapost, kuna sellega loodi liikmesriikidevahelise kultuurikoostöö ühine visioon, seati ühised eesmärgid ja tunnistati, et kultuur on oluline liikumapanev jõud sotsiaalse ühtekuuluvuse, majanduskasvu ja Euroopa integratsiooni jaoks. Järgnevatel töökavadel on sellest ka lähtutud, viies tegevuskava prioriteete ellu praktiliste meetmete ja strateegiate väljatöötamise kaudu, et reageerida nii muutuvatele oludele ja vajadustele.

Varasemad töökavad ja peamised prioriteetsed valdkonnad

Tänaseks on ellu viidud neli ELi kultuurivaldkonna töökava: 2011–2014, 2015–2018, 2019–2022 ja 2023–2026. Iga töökava on tuginenud oma eelkäijale, tugevdades subsidiaarsuse põhimõtet, reageerides samal ajal uutele ja olemasolevatele geopoliitilistele, majanduslikele ja sotsiaalsetele probleemidele. Meetmeid ja töömeetodeid on välja töötatud, lähtudes mitmest peamisest prioriteetses valdkonnast, sealhulgas:

- kultuuriline mitmekesisus ja kultuuridevaheline dialoog
- kultuuri- ja loomesektori toetamine, et edendada sektoris majanduskasvu, innovatsiooni ja konkurentsivõimet
- loovisikute ja spetsialistide oskused ja liikuvus
- kultuuripärand ja kestlikkus
- kultuur välis- ja rahvusvahelistes suhetes
- kultuuristatistika
- kättesaadav ja kaasav kultuur
- sotsiaalne ühtekuuluvus ja heaolu
- sooline võrdõiguslikkus

Praegune ELi kultuurivaldkonna töökava (2023–2026)

Praegune töökava (2023–2026)¹ on üles ehitatud nelja peamise prioriteedi ümber: i) loovisikud ja kultuuritöötajad, ii) rahva hüvanguks viljeldav kultuur, iii) planeedi hüvanguks viljeldav kultuur ja iv) koosloomepartnerlused. Töökavas on määratletud 21 meetet, mille alusel on koostatud eksperdirühmade koordineeritud aruandeid sellistel teemadel nagu kultuur ja tervis, kultuuri- ja loomesektori rohepööre, rahvusvahelised kultuurisuhted ja avalike raamatukogude roll.

¹ ELT C 466, 7.12.2022, lk 1–18.

Lisaks on töökava aidanud määrata kindlaks prioriteetsed teemad ELi nõukogu järgmiste eesistujariikide jaoks. Nende teemade alusel on koostatud nõukogu järeldusi ja korraldatud eesistujariigi konverentse ja mitteametlikke ministrite arutelusid. Tunnistades, et nii riikliku kui rahvusvahelise tasandi poliitilised, majanduslikud ja sotsiaalsed kontekstid, võivad eeldada eesistujariigi tegevuskavadelt paindlikkust ja kohandatavust, sisaldab praegune töökava tulevikku suunatud poliitilist tegevuskava.

Esialgne hinnang ja väljakutsed

Kuigi lõpparuanne ELi kultuurivaldkonna töökava (2023–2026) rakendamise kohta esitatakse eeldatavasti 2026. aasta juunis, näitavad esialgsed hindamistulemused,² et töökava täidab jätkuvalt oma põhieesmärgi anda strateegilisi suuniseid liikmesriikidevaheliseks kultuurikoostööks ELi tasandil. Peamiste kindlaks tehtud tugevate külgede hulka kuuluvad liikmesriikide toetamine vastastikuse õppimise ja koostöö kaudu, tugev koostöö riiklike prioriteetidega ning sektoriülese mõju edendamine, eelkõige tervise, hariduse ja kestlikkuse valdkonnas. Siiski on jäänud mõned probleemid, nagu ebaühtlane mõju liikmesriikides, vähene selgus ja nähtavus ning ebapiisavad järelemeetmed, samuti lüngad rahastamises ja uued probleemid, nt tehisintellekt.

2027.–2030. aasta töökavaga seotud kaalutlused

Iga järgnev töökava uuendamine annab võimaluse kaaluda praegust konteksti ja tegelikku olukorda ning mitte ainult kultuuri- ja loomesektoris, vaid ka väljaspool seda, võttes arvesse kultuuri valdkonnaülest olemust ja selle tähtsust Euroopa integratsiooni, sotsiaalse ühtekuuluvuse, majanduskasvu ja demokraatliku vastupanuvõime tugisambana. Samuti tuleks kaaluda poliitilist konteksti, milles järgmine töökava koostatakse. Ettevalmistused järgmiseks tsükliks toimuvad ajal, mil kultuurimaastik muutub mitme ümberkujundava teguri tõttu, olgu need geopoliitilised muutused ning kultuuri kasvav tähtsus välissuhetes ja demokraatia vastupanuvõimes; digipööre, sealhulgas tehisintellekti areng; kliima ja kestlikkusega seotud nõuded; kultuurielus osalemine ja sotsiaalne ühtekuuluvus ning laiemad majandusraamistike ja töötingimustega seotud küsimused.

Oluline on ka see, et järgmine töökava töötatakse välja kõrvuti Euroopa uue kultuurikompassiga, mis asendab Euroopa kultuurivaldkonna uue tegevuskava (mis on olnud ELi kultuuripoliitika raamistik alates 2018. aastast). Kultuurikompass kujutab endast strateegilist raamistikku, milles

² Komisjoni ettekanne kultuurikomiteele, märts 2026.

kirjeldatakse poliitilisi ambitsioone ja visiooni ning kultuuripoliitika tulevast suunda. Üks järgmise töökava peamistest ülesannetest on muuta see konkreetseteks prioriteetideks, tõhusateks töömeetoditeks ja mõõdetavaks koostööks liikmesriikide vahel. Esmatähtis on kaaluda, kuidas kõige paremini koostada töö- ja tulevikukindel ning ja eesmärgipärane töökava, milles säilitatakse nõukogu pikaajalised prioriteedid, pakkudes samas mehhanisme uute probleemide lahendamiseks.

Peamised küsimused arutamiseks

Eespool toodut arvesse võttes palub eesistujariik ministritel arutada järgmisi küsimusi.

1. Milliseid kultuuripoliitika teemasid tuleks nõukogu 2027.–2030. aasta töökavas prioriseerida ja millised konkreetsed nõukogu meetmed oleksid nende käsitlemiseks kõige asjakohasemad?
2. Kuidas saaksid need prioriteedid aidata lahendada praegusi probleeme ja saavutada kooskõla kultuurikompassi ja muude asjakohaste poliitikaraamistikega, tagades samas piisava paindlikkuse muutuvate oludega kohanemiseks?